

Sygn. akt IV P 48/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Gorlicach Wydział IV Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Magdalena Penar
Protokolant:	St. sekr. sąd. Małgorzata Przepióra

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2016 r. w Gorlicach

na rozprawie

sprawy z powództwa L. K.

przeciwko Centrum (...)

o ustalenie wypadku przy pracy i sprostowanie protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powódki L. K. na rzecz pozwanego Centrum (...) kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

SSR Magdalena Penar

Sygn. akt IV P 48/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 kwietnia 2016 r.

Powódka L. K. pozwem skierowanym przeciwko Centrum (...) domagał się uznania zdarzenia z dnia 15 lipca 2015 r. za wypadek przy pracy, a nadto sprostowania protokołu powypadkowego nr (...).

Uzasadniając podniosła, iż w dniu 13 lipca 2015 r. uzyskała od dyrektora J. B. zwolnienie na udział w pogrzebie, który miał się odbyć w dniu 15 lipca 2015 r. o godz. 13:45. Wskazała, że w bibliotece w B. w dniu 15 lipca 2015 r. pracowała w godzinach od 7:30 do 13:30, kiedy to udała się na pogrzeb, a następnie w drodze powrotnej do B., wstąpiła do biblioteki w W., gdzie wykonując czynności merytoryczne dokończyła swój dzień pracy. Argumentowała, że w przypadku zwolnienia pracownika, ten po załatwieniu sprawy, najszybciej wracał do swoich obowiązków, co też powódka uczyniła wstępując do filii w W., gdzie przebywała od 14:30 do 16:00. Powódka naprowadziła, iż wychodząc z biblioteki upadła na schodach, uderzając o krawędź stopnia, a silny ból przez pewien czas nie pozwolił jej podnieść się. W dalszej kolejności powódka wskazała, iż w dniu 20 lipca 2015 r. poinformowała dyrektora o zdarzeniu. Podała

także, iż od 29 lat sprawuje nadzór na filiami bibliotecznymi, dlatego jej pobyt w W. był uzasadniony, natomiast czas zwolnienia w dniu zdarzenia nie był ustalony. Ostatecznie powódka twierdziła, że okoliczności zdarzenia stanowią przesłanki do uznania go za wypadek przy pracy, co winno znaleźć odzwierciedlenie w protokole powypadkowym.

Pozwane Centrum (...) w odpowiedzi na pozew wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, iż strona pozwana w dniu 13 sierpnia 2015 r. sporządziła protokół nr (...) r., w którym stwierdzono, że wypadek powódki w dniu 15 lipca 2015 r. nie stanowi wypadku przy pracy z uwagi na brak związku zdarzenia z pracą i przyczyny zewnętrznej zdarzenia. Podniesiono nadto, iż powódka nie wykazała interesu prawnego w wytoczeniu przedmiotowego powództwa. Strona pozwana argumentowała, zgodnie z umową o pracę z dnia 31 grudnia 1997 r. oraz zakresem czynności, powódka jest zatrudniona na stanowisku starszego kustosa w Bibliotece Publicznej w B., która to stanowi miejsce świadczenia jej pracy, natomiast zapisy powołanych dokumentów nie przewidują świadczenia pracy w filiach bibliotek w W. i S.. Strona pozwana twierdziła nadto, iż powódka pomimo wypadku, w okresie od 16 do 21 lipca 2015 r. była obecna w pracy, a do szpitala udała się w dniu 22 lipca 2015 r. Naprowadziła dodatkowo, iż powódka w filii w W. nie wykonywała czynności służbowych, a jedynie świadczyła pomoc koleżeńską, natomiast gdyby powódka zamierzała dokończyć pracę winna była stawić się w budynku Centrum w B., gdzie czas pracy był ustalony w godzinach od 7:30 do 15:30.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka L. K. jest zatrudniona w Centrum (...) na podstawie umowy o pracę z dnia 31 grudnia 1997 r. jako pracownik Biblioteki Publicznej w B., na stanowisku starszego kustosa. Powódka służbowo podlega bezpośrednio dyrektorowi placówki, natomiast miejsce jej pracy to B., ul. (...). Obecnie obowiązujący powódkę zakres czynności nie zawiera zapisów o:

- czuwaniu nad siecią filii bibliotecznych,
- wymianie zbiorów w punktach bibliotecznych oraz prowadzeniu dokumentacji tej wymiany,
- odwiedzinach filii bibliotecznych raz na kwartał i prowadzeniu ewidencji odwiedzin.

Do wykonywania powyższych zadań powódka była obowiązana przed rokiem 2013, kiedy to określono i przedstawiono nowy zakres czynności zawarty w dokumencie przedłożonym powódce w dniu 3 stycznia 2013 r. Poza szczegółowo wskazanymi tam czynnościami, powódka jest także obowiązana wykonywać inne prace zlecone przez dyrektora. Za wiedzą przełożonej, powódka zajmowała się zakupem książek zbiorczo, a więc również dla placówek filialnych. Zdarzało się, że powódka nowe książki dostarczała do W..

L. K. służyła także koleżeńską pomocą pracującej w W. B. G., a to głównie w kwestiach cyfrowego prowadzenia rejestru księgozbioru. Wdrażanie programu SOWA zakończono w 2012 r.

/dowód: umowa o pracę k.26, zakres czynności k.27-28, zakres obowiązków k.119-120, częściowo zeznania powódki L. K. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2016 r. 03:44:28-03:56:21 00:07:34-01:18:49, zeznania świadka J. B. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2016 r. 01:27:52-02:14:49/

Centrum (...) jest instytucją kultury wpisaną do Gminnego Rejestru (...) pod poz. (...)i posiada osobowość prawną, a w jego skład wchodzi Biblioteka Publiczna w B., która posiada swoje filie w S. i W.. Opiekę merytoryczną nad biblioteką oraz jej filiami sprawuje Miejska (...) w G., pełniąc w tym zakresie zadania biblioteki powiatowej dla bibliotek powiatu (...). Filia biblioteki w W. znajduje się w budynku (...), gdzie do dyspozycji Centrum pozostaje także świetlica środowiskowa i sala widowiskowa z zapleczem. W (...) w W. pracuje B. G., zatrudniona na 1/2 etatu na stanowisku młodszego bibliotekarza podlegając służbowo bezpośrednio dyrektorowi Centrum (...).

/dowód: Regulamin Organizacji (...) k.29-34, pismo biblioteki w G. z dnia 9 września 2015 r. k.166, Statut Centrum (...) k.168-170, zakres czynności B. G. k.171-172, sprawozdanie z działalności Filii Biblioteki w W. k.177/

Dnia 13 lipca 2015 r. L. K. uzyskała zgodę dyrektora J. B. na wcześniejsze wyjście z pracy w dniu 15 lipca 2015 r. celem wzięcia udziału w nabożeństwie pogrzebowym w G.. Ogólnie stosowaną przez stronę pozwaną zasadą jest, że zwolniony pracownik niezwłocznie po wykonaniu prywatnych spraw powraca do pracy, jednakże z uwagi na godzinę pogrzebu, powódka uzyskała zwolnienie do końca dnia pracy. Powódka w dniu 15 lipca wyszła z biblioteki w B. o godzinie 13:30, natomiast standardowe godziny jej pracy zamykają się w przedziale od godziny 7:30 do 15:30. Powódka wzięła udział jedynie w nabożeństwie odbywającym się w kościele, jednakże nie udała się na cmentarz. Następnie L. K. około godziny 14:30 pojawiła się niezapowiedzianie w budynku (...) w W. i poinformowała obecną w bibliotece B. G., że chce pomóc przy komputeryzacji księgozbiorów i pisaniu rekordów. Pomieszczenie biblioteczne znajduje się w zaadaptowanym na ten cel strychu budynku. Około godziny 15:30 powódka podeszła do znajdującej się w tym samym budynku świetlicy i poinformowała odbywającą praktykę studencką A. B., że może ją zabrać samochodem w drodze powrotnej do B., po czym powróciła do biblioteki. Po około 15 minutach powódka ponownie udała się do świetlicy z zapytaniem o czas zakończenia pracy. Około godziny 16 A. B. weszła do biblioteki komunikując, iż zakończyła zajęcia i można zamknąć świetlicę, a w związku z tym mogą już jechać do B.. Po kilku minutach udały się do wyjścia. Wpierw po schodach schodziła A. B., zaraz za nią L. K., natomiast B. G. pozostała jeszcze na górze, gdyż zamykała drzwi świetlicy. Powódka stąpając lewą nogą pośliznęła się na stopniu i upadła, pomimo, iż trzymała się za barierkę. Znajdując się jeszcze na schodach, A. B. usłyszała krzyk powódki, a odwróciwszy się zauważyła siedzącą na stopniu L. K., która uskarżała się na duży ból. Do powódki podeszła B. G. i próbowała pomóc jej wstać, jednakże ta odmówiła. Dopiero po pewnym czasie, przy pomocy B. G. powódka wyszła z budynku i udała się do samochodu, gdzie odczekała jeszcze kilka minut, a następnie odjechała wraz z A. B..

Skrajne stopnie schodów prowadzących do biblioteki są oklejone żółto-czarną taśmą ostrzegawczą, a do ściany, wzdłuż całego ciągu schodów przytwierdzona jest poręcz. W dniu zdarzenia schody były suche, nic się na nich nie znajdowało.

/dowód: Protokół nr (...) r. ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku wraz z załącznikami koperta k.12, częściowo zeznania powódki L. K. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2016 r. 03:44:28-03:56:21 00:07:34-01:18:49, zeznania świadka J. B. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2016 r. 01:27:52-02:14:49, zeznania świadka A. B. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2016 r. 02:37:26-02:47:19, zeznania świadka B. G. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2016 r. 02:51:15-03:26:57/

L. K. w dniu 21 lipca 2015 r. poinformowała dyrektor J. B. o upadku na schodach. Powódka w okresie pomiędzy 16 a 21 lipca 2015 r. była obecna w pracy, nie przedkładała zwolnienia lekarskiego. Powódka w dniu 22 lipca 2015 r. udała się do (...) Szpitala w G., gdzie rozpoznano u niej uraz kości ogonowej kręgosłupa lędźwiowego i przesunięcie L5 i L4, oraz zmiany patologiczne w jamie brzusznej. Następnie powódka przedłożyła swojej dyrektor kartę informacyjną z (...) oraz zwolnienie lekarskie. Dyrektor J. B. w dniu 23 lipca 2015 r. powołała zespół powypadkowy w składzie (...). W dniu 28 lipca 2015 r. zespół dokonał oględzin miejsca zdarzenia w obecności powódki i dyrektor J. B.. Tego dnia wyjaśnienia złożyła świadek B. G., natomiast świadek A. B. złożyła wyjaśnienia w dniu 30 lipca 2015 r. Powódka złożyła zespołowi swoje zeznania w dniu 3 sierpnia 2015 r., jednakże odmówiła ich podpisania. Wyjaśnienia spisywała C. J., natomiast pytania zadawał G. J.. Protokół nr (...) r. został spisany w dniu 13 sierpnia 2015 r. i tego dnia przedstawiony L. K., która w dniu 17 sierpnia 2015 r. przedłożyła pisemne zastrzeżenia.

/dowód: Protokół nr (...) r. ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku wraz z załącznikami koperta k.12, , częściowo zeznania powódki L. K. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2016 r. 03:44:28-03:56:21 00:07:34-01:18:49, zeznania świadka J. B. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2016 r. 01:27:52-02:14:49, zeznania świadka C. J. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2015 r. 02:15:53-02:26:16, zeznania świadka G. J. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2016 r. 03:26:57-03:35:23/

Od 2016 r. funkcje dyrektora Centrum (...) pełni M. K.. Od objęcia stanowiska nie wydawała ona żadnych dyspozycji co do nadzoru nad filiami. Zleciła natomiast bibliotekarką wykonanie oddzielnych sprawozdań GUS. Sprawozdanie z S. zostało wykonane oddzielnie przez pracującą tam bibliotekarkę, a sprawozdanie z B. i W. oddała powódka.

/dowód: zeznania dyrektor strony pozwanej M. K. protokół rozprawy z dnia 8 kwietnia 2016 r. 03:56:21-04:15:23/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych w opisie stanu faktycznego dokumentów, a także zeznań powódki L. K., dyrektor strony pozwanej M. K. oraz świadków: J. B., C. J., A. B., B. G. i G. J..

Oceny zeznań świadków oraz stron postępowania, Sąd dokonał w kontekście całego zebranego w sprawie materiału dowodowego. W ocenie Sądu, zeznania świadków, strony pozwanej oraz częściowo powódki należało uznać za wiarygodne albowiem były jasne, spójne i logiczne.

Jednakże zeznania powódki L. K. odnoszące się do zakresu czynności i powierzonych jej w ramach stosunku pracy obowiązków, w ocenie Sądu, były mało wiarygodne. Przede wszystkim należy wskazać, iż powódka w trakcie zeznań próbowała dowodzić, iż obecnie wykonywana przez nią praca pokrywa się z obowiązkami z przeszłości. Jest to jawnie sprzeczne z dokumentem określającym jej zakres pracy, a także zakresem pracy wyznaczonym dla B. G., bibliotekarki w W.. Miejsce pracy powódki – B., zostało jednoznacznie określone, a z wyszczególnionych obowiązków nie wynika, aby powódka sprawowała nadzór merytoryczny nad placówkami filialnymi. Dodatkowo bibliotekarka w W. służbowo podlega bezpośrednio dyrektorowi strony pozwanej, a powódka nie pełni w tym zakresie żadnych funkcji. Nie może zmienić tej oceny okoliczność dokonywania przez powódkę zakupów książek również dla filii, gdyż odbywało się to za wiedzą dyrektora. Praca powódki przy wdrażaniu systemu SOWA również nie może się odnosić do jej obecnych obowiązków, gdyż program ten został sfinalizowany w roku 2012, a więc w okresie gdy powódkę obowiązywał inny niż obecnie zakres czynności.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo złożone w przedmiotowej sprawie w zakresie dotyczącym ustalenia istnienia wypadku przy pracy oraz sprostowania protokołu powypadkowego nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą prawną żądania powódki ustalenia zdarzenia z dnia 15 lipca 2015 r. za wypadek przy pracy zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U.2015.1242 j.t.) jest art. 189 k.p.c. który stanowi, że powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że powództwo o ustalenie, że konkretne zdarzenie było wypadkiem przy pracy w rozumieniu art. 3 powołanej ustawy jest dopuszczalne na podstawie art. 189 k.p.c. a pracownik ma interes prawny w stwierdzeniu wypadku przy pracy, bo stawia go w lepszej sytuacji faktycznej i prawnej w postępowaniu przez organem rentowym o świadczenia z ustawy wypadkowej (wyrok SN z 14 maja 2009 r., II PK 282/08, LEX 687058; wyrok SN z 5 czerwca 2007 r., sygn. I UK 8/07, LEX 425884).

Legalną definicję wypadku przy pracy zawiera art. 3 wskazanej powyżej ustawy. Wynika z niej, że za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych,
- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

W świetle powołanego przepisu, za wypadek przy pracy uważa się zdarzenie spełniające łącznie 4 przesłanki, a mianowicie musi to być zdarzenie: nagle, wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące określoną szkodę na osobie, to jest uraz albo śmierć i pozostające w związku z pracą.

W niniejszej sprawie nie jest kwestionowany przebiegu zdarzenia z dnia 15 lipca 2015 r., a jedynie okoliczność, iż uraz powódki L. K. spowodowany był przyczyną zewnętrzną oraz brak było związku przyczynowego między zdarzeniem a pracą.

Kluczową rolę do określenia, czym jest przyczyna zewnętrzna odegrała uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963 r., (III PO 15/62, LEX 106030), w której to stwierdzono, że przyczyną sprawczo-zewnętrzną zdarzenia może być każdy czynnik zewnętrzny (tzn. taki, który nie wynika z wewnętrznych właściwości człowieka) zdolny wywołać w istniejących warunkach szkodliwe skutki. W tym znaczeniu przyczyną zewnętrzną może być nie tylko narzędzie pracy, maszyna, siły przyrody, ale także praca i czynności samego poszkodowanego (np. potknięcie się, niefortunny odruch).

W świetle powyższego, niekwestionowany upadek powódki na schodach należało uznać za powstały wskutek przyczyny zewnętrznej, a tym samym zarzut w tym zakresie, podniesiony przez stronę pozwaną, należało uznać za bezpodstawny. Okoliczność ta nie mogła jednakże doprowadzić do ustalenia wypadku przy pracy, gdyż, jak już podniesiono, do takiego stwierdzenia wymagane jest spełnienie wszystkich przesłanek, tymczasem skuteczny okazał się kolejny zarzut pozwanego, a mianowicie brak związku przedmiotowego zdarzenia z pracą powódki.

W dotychczasowej literaturze i orzecznictwie przyjętymi przesłankami przy rozważaniu warunków dla ustalenia związku wypadku z pracą są:

- element miejscowy, tj. zajście wypadku w miejscu wyznaczonym pracownikowi do pracy,
- element czasowy, tj. zajście wypadku w czasie wyznaczonym pracownikowi na pracę,
- element rzeczowy, tj. zajście wypadku z powodu wykonywania obowiązków pracowniczych (związek przyczynowy wypadku z procesem pracy).

Zakres „zwykłych czynności” pracownika może być określony w akcie kreującym stosunek pracy, np. w umowie o pracę, jak również w zakresie obowiązków przekazywanych pracownikowi przez pracodawcę na podstawie art. 94 pkt 1 k.p. Będą to czynności, które pracownik wykonuje na bieżąco w toku wykonywania swojej pracy. W zakresie znaczeniowym tego pojęcia pozostają także zachowania bezpośrednio poprzedzające samo wykonywanie pracy, oraz następujące bezpośrednio po zakończeniu wykonywania pracy.

W świetle niniejsze sprawy należy stwierdzić, iż powódka w sposób wyraźny miała określone miejsce pracy – B., czas prac – od 7:30 do 15:30, jak też zakres czynności z którego nie wynikał obowiązek nadzoru merytorycznego nad filiami biblioteki. Taki obowiązek nie został również nałożony na powódkę w drodze polecenia dyrektora.

Istotna w rozpatrywanej sprawie okazała się także okoliczność, iż powódka w czasie gdy doszło do zdarzenia korzystała ze zwolnienia. Sąd Najwyższy wskazał natomiast w wyroku z dnia 14 stycznia 1997 r. (II UKN 47/96, LEX 29865), że zgoda przełożonego na opuszczenie przez pracownika miejsca pracy w godzinach pracy w celu załatwienia jego prywatnych spraw nie może być utożsamiana z zachowaniem związku z pracą w wypadku, który nastąpił po opuszczeniu przez pracownika miejsca pracy.

Powódka niewątpliwie opuściła w dniu 15 lipca 2015 r. miejsce pracy o godzinie 13:30, kiedy to udała się na pogrzeb do G.. Uzasadnione jest także przekonanie ówczesnej dyrektor J. B., iż powódka tego dnia nie powróci już do pracy, a to z uwagi iż pozostały na to 2 godziny, natomiast charakter nabożeństwa pogrzebowego i odległość do G. nie pozwalały na realne przypuszczenie o powrocie powódki w tak krótkim czasie. Z kolei fakt pobytu L. K. w filii biblioteki w W. nie może stanowić o jej powrocie do pracy, gdyż ta placówka nie była miejscem pracy powódki.

Reasumując zdarzenie z dnia 15 lipca 2015 r., w wyniku którego powódka doznała urazu nie miało związku przyczynowego z pracą, a tym samym nie mogło stanowić wypadku przy pracy. Mając na uwadze rozważania powołane wyżej dotyczące oceny żądania powódki związanego z ustaleniem istnienia wypadku przy pracy, brak było również podstaw do sprostowania wydanego pracownikowi protokołu powypadkowego, zgodnie ze zgłoszonym przez nią w pozwie żądaniem.

Z uwagi na powyższe powództwo podlegało oddaleniu, o czym orzeczono jak w pkt I wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 §1k.p.c. w zw. z § 11 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (Dz.U.2013.490 j.t) – stosowanego do spraw wszczętych a nie zakończonych przed wejściem w życie nowego rozporządzenia.

W zakresie obciążających powódkę nieuiszczonych kosztów - Sąd przejął powyższe na rachunek Skarbu Państwa, nie znajdując podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie dyspozycji art. 97 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U.2014.1025).

SSR Magdalena Penar

Zarządzenia:

1. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć ,
2. kal. 2 tygodnie.

G., dnia 26.04.2016 r.

Projekt sporządzony przez asystenta sędziego Łukasza Winiarskiego.